

Nro. 24.

A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL,

Költ Bétsben Pénteken Septemберnek 20-ik napján,
1799-ik esztendőben.

B é t s.

Külömb - külömb hadi tudósításokat hirdette-
tett-ki a' fő Hadi-Caucellaria rész szerént *Extra-*
blattban, rész szerént az *Údvari Ujjságban* — rész
szerént *Károly Fő Hertzegtől*, rész szerént *Olofz*
országból a' *Tortónai és Perugiai Capitulatziók-*
ról: —

A' Fő Hertzegtől jött Tudósítások, ezek :

Sept. 10-dikénn *Tubingából*: — „

„Gr. Sztáray F. M. Lieutenánt, mincután-
na ő, a' közelébbi hiradás lzerént egy sereggel
Philipsburg felé el-küldetett volna, ő ezen sereg-

A a

nek nagyobb részét az *Enz'* vizének jobb partján *Enzwahingen'* környékeire vezérelte, és onét *Schwartzenberg* Hertzegét egy könnyű fegyveres isoporttal, előre küldötte. —

„Az ellenség feles erővel ismét elő nyomult volt Sept. 7-dikénn *Kirchhausentől Heilbronn* felé: ez arra adott F. M. Lieutenánt Gr. *Sztáray*-nak alkalmatosságot, hogy a' maga részéről ő is nagyobb erőt küldjön H. *Schwartzenberg*nek segítségére; mely után az ellenség, 8 dikban, minden pontokonk liette visszavonta magát. —

„Minthogy azonban *Philipsburg* vára a' megszállás alóll még fel nem oldoztatott volt, ez arra indította ő Fő Hertzegségét, hogy a' *Donaufschingen* mellett feküdt seregének nagyobb részével, maga útnak induljon, olly tzéllal, hogy a' F. M. Lieutenant Gr. *Sztáray'* seregével magát öfzfe foglalja; Gr. *Nauendorf* F. M. Lieutenántot azönközben egy sereggel *Donaufschingen* és *Waldtshut* mellett hagyta, olly tzéllal, hogy *Kehl*, *Breysach*, és *Basel* környékeinn, a' *Rénus* vidékeit szemmel tarttssa.

Sept. 13-dikénn, *Vahingenből*: — „

„Minekutánna Gen. Májor H. *Schwartzenberg*, a' *Sinzheim* és *Hofen* nevü két jó posztokat az ellenségtől el-foglalta volna, 's-a' Frantziák a' mi sebefs elő-nyomulásunkból a' dolgot tsatázásra vélték kerülni; ehez-képpeest 12-dikben *Philipsburg*nak mind ágyuztatásától, mind pedig megszállva való tartatásától, meg-szüntenek, seregeiknek nagy részével a' *Rénus* vizénn keresztől mentek, és még tsak *Manheimot* 's-ennek vidékeit tartják e'-tajonn el-foglalva. —

„A' 130 oráig meg-szünés nélkül folyt ágyuztatás által, nagy károkat okozott az ellenség a'

Philipsburgi házakban: de a' Gen. Lieutenánt Rénusi-Gróf *Salm'* el-tökeltt bátorságát, tsak ugyan meg nem lankaszthatta, a' ki ezen nagy ágyu-tűz mellett is, minden posztjait ditséretesen meg-oltalmazta.“

Ezen tudósításai között mind kettőben tsak annyit emlékezik a' Fő Hertzeg Helvétziáról, hogy az ellenség ott egy idő óta egészen tsendességben maradott, és a' leregeknek az utóbbi alkalmatossággal irt fekvéseikenn, az óta semmi változás nem tétetett.

Az Olofz országi hadi történetekről ezek adattak-ki:

A' Tortonai Capitulatzióról: — „

„Ezen várnak drágába és hofszas fárodságba kerülő ostromlása, arra indította *Melas* Generálif, hogy Májor *Lopez*nek is jelenlétében egy Commissiót rendeljen-ki annak annyira a' meynyire lehető meg-határozása végett, hogy ez a' terhes, és magátol a' természettől akadályoztatató ostromlás' munkája, mintegy mennyi idő alatt végeztetődhetne el? A' Commissió négy hetititelt még izükségesnek lenni reá. — „Mint-hogy pedig a' *Tortonai* Frantzia Komendáns, már még a' mi *Novi* mellett való gyözedelmünk után történt fel-kérettetéskör, olyan ki nyilatkozatást tett volt, hogy ő a' mi ostrom vezérünkkel Gr. *Alcaini* Generáliffal kész lészen olyan egyezésre lépni, hogy ő 4 hetek mulva, ha a' Frantzia sereg az alatt a' várat a' meg szállás alóll fel nem oldozándja, azt nekünk által adja; erre-való-nézt, meg-gondoltatván részünkről az, hogy az ostromlásnak munkája még ugy is 4 heteket kívánt volna, és e' mellett az embereknek és a' várnak meg-kiméllése, 's ágyuzó készületeinknek meg-tartása is, nekünk mely véghe:

tetlen hadznot fognának hajthatni, meg-határozták a' miéink, hogy Gróf *Alcaini* az ellenséges Generálisokkal botsátkozzék alkuba, és a' töllök kivántatott időt, a' mennyiben lehet igyekezze rövidebbé tétetni. Ezt az álkudozást Aug. 22-dikénn kezdték el a' Generalisok, és még azon naponn meg is készült az itt következő — „

„*Capitulatzió*, Cs. K. Gen. Gr. *Alcaini*, és „*Frantzia Brigada-vezér Gen. Gaji* között, „*Tortona vára* iránt:

„1) Art. Aug. 20-dikának estvéli 6 orájától számlálva 20 napok alatt fegyver-nyugvás legyen, és addig minden ellenségeskedés, ostromi munkák, reparátziók, és egyéb hadi munkák szönnyenek meg ezen várnál. — *Felclet*: Helybe hagyatik. —

„2) Art. A' Cs. Királyi seregek ne közeli-
tsenek jobban az erőllég' alá; az ő szélső poszt-
jaik maradjanak az ártilleriának mostani helyeinn,
és a'-hól a' vár' körül-kerítettésének idejénn áll-
lottanak; a' vár béli fegyveres sereggel semmi fo-
gás alatt semmi közösülést ne folytassanak, a'
mely hasonló-képpen azon helyekenn marad, a'
hol a' körülkerítettéskör állott. — *Fel.* Helybe-
hagyatik, ezzel a' hozzá-adással, hogy, a' Cs. K.
seregek azokonn a' helyekenn fognak meg-
maradni, a' hol az ostromi foglalatoslágna-
k utóbbi napjaiban vóltak. —

„3) Art. A' vár mellett álló ártillériát, ezen
fegyvernyugvás' idejének el teléséig ne vigyék-
el onnét a' Császáriak. — *Fel.* Ez az ártilléria,
tökéletesen a' Cs. Királyi tábor' Komandérozó-
jának dispositziójától fog fel-függesztette mara-
dni. —

„4) Art. Mind az ostromot mind pedig a'
vár-bélieket komandérozó Generálisok, parolá-
jokra kötelezik egymásnak magokat, hogy a'

fegyvernyugvásnak ideje alatt egyik részről is, sem a' meg támadásra sem azoltalmazásra, még a' leg titkosabb helyeken is, leg kisebb készületek sem tétettetnek, a' melyek a' fegyvernyugvásnak ellenére volnának. — *Fel.* Helybe hagyatik —

„5) Art. Mindazonáltal akkor, a' mikor a' Frantzia tábor egy nagyobb ágyu-lövésnyi távolságra közelítendene a' várhoz, maga magában meg-fütnik ez a' fegyvernyugvás, ugy mindazonáltal, ha erről az egyik Fél, formalzerént tudósítja a' másikat — *Fel.* A' vár csak akkor tartathatik fel-oldoztatottnak, és a' fegyvernyugvás el-enyészettnek lenni, a' midőn az őrző sereg szabad és tökéletes közösülésre juthat a' taborral. —

„7) Art. Ha a' fegyvernyugvasnak el-teléséig, a' Frantzia tábor ezt a' várat meg nem szabadítja: kötelezi magát annak vezére, hogy ő azt akkor, Gr. *Alcaini* Generálnak által adja a' következő fel-tételek alatt: — ”

„7) Art. Az őrző sereg Sept. 11-dikénn 1799-ben reggeli 7 orakor, muzsika-fzó mellett, lobogó zászlókkal, a' várból ki maschérozván; a' leg rövidebb úton a' Frantzia táborhoz, és onnét Frantzia ország felé folytatja útját; a' tisztek, bagázsiájikkon kívül, lovaikat is megtartják. — *Fel.* Az őrző sereg, fégyveresen, bagázsiával, muzsika-fzóval, lobogó zászlókkal, es minden hadi paradéval mascherozik ki a' városból: hanem, fegyvereit az után a' *Négy Bernardin* nevű piacon le teszi; az után Frantzia ország felé a' leg rövidebb úton el-indittatik; és arra kötelezi magát, hogy 4 hónapok alatt sem a' Császár sem pedig az ő Felsége szövetségesei ellen, nem szolgál. A' tisztek megtartják kardjaikat, egyéb fegyvereiket, és rangjokhoz illendő számu lovaikat.

„8) A' gazdasági és egyéb Adminisztráció

hoz tartozó tisztek is, ezen jókkal elhessenek.

— *Fel.* Helybe-hagyatik,

„9) Art. A' Piemonti seregek és személyek is, a' Frantziákhoz egyenlően traktáltassanak.

— *Fel.* Helybe-hagyatik, a' katona személyekre nézve. —

„10) Art. Elégséges szekerek rendeltessenek az örző sereghez, az ő bágázsjajinak, Invalidus-sainak és tsonká bennáinak, valamint szintén elvitetődheti betegjeinek el-vitetésekre is. — *Fel.* Helybe-hagyatik. —

„11) Art. A' most el-nem vitethető betegek, Frantzia orvosok által gyógyittassanak, és meggyógyulások után, szükséges szekerek és késérők adattassanak melléjük a' Frantzia országba való el-útozásra. — *Fel.* Helybe-hagyatik. —

„12) Art. Az örző-sereg mellé elégséges késérők rendeltessenek. — *Fel.* Helybe-hagyatik. —

„13) Art. A' tiszteknek, az ő vagy *Tortoná*-ba vagy más *Olofsz* városokba le-tett javaik, vizszá adattassanak. — *Fel.* Helybe-hagyatik.

„14) Azok a' *Tortonai* lakosok, a' kik talám vélekedéseikért és politikai principiumjaikért árestáltattak volna, azon naptól fogva, midőn ez a' Capitulatzió bé-töltetődésre jut, szabadon bocsattassanak, és soha semmi katona vagy civilis ítelő-szék' eleibe ne állittassanak, és ne bánattassanak. — *Fel.* Ez az Artikulus nem tartozik a' katonai hatalom' alá.

„15) Art. Mihelyest ez a' Capitulatzió meg-erősfittetik, meg-engedtetik az örző seregnek, hogy egy tisztet, illendő kesérőkkel, a' Frantzia fő hadi szállásra, azonnal el-küldhessen. — *Fel.* Ez nem eng-detik-meg.

„*Toldalék Artikulus.* — Az örző seregnek a' várból való ki-takarodása előtt két napokkal, nem fogja a' Frantzia Komendáns tellyességgel akadályoztatni, azt, hogy egy *Commiffarius*, egy *Indzsínér* és egy *Pattantjus* tiszttel együtt, az

ágyuknak, munitzióknak, hadi és eleségi proviszióknak, depositumoknak, archivumoknak, egy szóval mind azoknak, a' mik a' Frantzia országglószék' tulajdonai, laistromba való vételekre, a' várba bé mehesen. — „A' jelen való Capituláztzió' bé-töltetődése iránt való bátorságnak okáért, egy tiszttet fog a' Frantzia Komendáns, kezesül adni. — „

„*Tortonában*, Aug. 22-dikénn, 1799.

„*Gr. Alcaini Gen. Májor.* *Gast*, Brigada-vezér.

A' Perugiai Capitulatzióról: — „

„Erről előre szükség botsátani ezt a' megjegyzést, hogy: mikor a' a' folyó elztendőben az *Olofz* országi Insurgensek között, *Toskánában* is az *Arezzói* nép, az ellenségnek el-üzése végett fegyvert fogott volna, a' dolognak jobb folyamata és az excessusoknak akadályoztatása végett, az *Olofz* országi Gen. Comandó jónak találta ehhez az *Arezzói* nép.marsához, 50 katonákkal együtt egy Cs. Királyi tiszttet rendelni; a' mely végre az *Amende'* könnyü szerü Batalionnya béli *Schneider* nevü Zászlótartó nevezett-ki. Ügyes és alkalmas magaviseletéért az után, mind maga Generálissának nevezte az említett nép-massa ezen Zászló tartót, ki is ezen nevezett alatt folytatta az-olta egyéb hadi foglalatosságok között, a' *Romai* földönn *Perugia'* várának meg-fzállását is: melyet előre meg-jegyezni azért tartott szükségesnek a' hadi Cancellaria, hogy az ő alább elő forduló Generálisi nevezete, ne szolgáltasson semmi hibás vélekedésekre alkalmatosságot. — “

„*Capituláztzió*, *Perugia* várában, a' Frantzia, egy „és meg-olozhatatlan Respublikának 7-dik „elztendejében, *Fructidor'* 12. (Aug. 29-) dikénn: — „

„*Sagot*, Perugiai Komendáns. Vezér, a' vár alatt fekvő Császári sereg' Komendánsának *Schneider* Generálisnak, a' következendő fel-tételek alatt ajánlja, a' Hadi-Tanáts' végzéséből, ezen várnak által-adását: —

„1) Art. A' Perugia vára-béli őrző-sereg a' szabadságnak 7 dik elztendejében *Fructidor*' 14-dikénn reggeli 9 orakor, fegyverivel, bagázsiájával, hadi parádéval, muzika-szóval, égő kanozokkal, egy 3-madfél fontos ágyuval, és 6 töl-tésekkel, maschérozik-ki a' várból, a' leg rövi-dobb útonn Frantzia országba vitettetik, és fegy-vereit az első Frantzia szélső polztnál le telzi. — *Felelet*. Helybe-hagyatik egyéb aránt, hanem, fegyvereit reggeli 8 orakor a' *Marsiai* glalzinn le-tévén, vizliza tseréltetődéséig mint hadi fo-goly ugy leszen othonn, oly parolával, hogy azon idő alatt sem a' Császár, sem szövetséges-sei ellen nem fog szolgálni; Frantzia ország fe-lé haladék nélkül el vitettetik; a' tisztek kard-jaikat, és a' köz-emberek tarisznyaikat, meg tart-ják. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„2) Art. A' tisztek, a' katonák, és Frantzia szolgálatban lévő hivatal-béli személyek, meg-tartják tulajdon szekereiket, lovaikat, és vagyon-nyaikat; a' katona- és egyéb tisz-t-viselők, kik-nek ház-népeik és feleségeik vélek vagynak, eze-ket tulajdon szekereikenn vitethetik-el; a' vár' Komendánsa meg-tartja papirossait és egyéb ka-tonai levelezéseit, melyeknek egyike is meg nem vizsgál-tatik. — *Fel*: A' tiszteknek rangjokhoz kép-peft meg-hagyattatnak lovaik. A' házas tilz-tek meg tartják szekereiket, és a' magok javaikat is; útjokban a' szükséges portziók is ki adatnak lo-vaiknak. A' Komendáns meg-tartja papirossait, a' melyek nem vizsgál-tatnak meg.

„3) Art. Minthogy ez az őrző-sereg, külömb fé-le hátra-hagyattakból áll, következésképpen ennél több féle igazi és rendes katona személyekhez

tartozó alfszony-embereknek és gyermekeknek kell találtatni, a' milyen katona-személyek közül némelyek a' várakban, mások pedig a' táboroknál vagynak, erre nézve az ilyen Frantzia ház-népeknek, lovaik és szekereik, ha kiknek vagynak hagyattassanak-meg, és ezeknek állapotjuk, akár legyen az ő férjek jelen akár nem, vagy ha özvegyek is, az őrző seregével egy legyen, vagyonyyaikat tarthassák-meg, és az útonn adattassék nékik is eledel. A' kiknek nem lenne szekerek, az útra adjanak nékik. — *Fel.* Az alfszony személyek' állapotja minden tekintetben egy legyen az őrző seregével; nékik különösen magános szekerek nem engedtethek, ki-vévén azokat, kik a' 2-dik Artikulus alá befoglaltatva vagynak, kiknek számokra mind szükséges szekerek, mint eleségek, adattatik. —

„4) Art. Valamint a' tisztek' ugy a' tábor külömb-külobm depositumjainak el-vitettetésekre szekerek adattatnak. — *Fel.* A' jelen-lévő tisztek' vagyonyyainak el-vitelekre rendeltetnek, hanem a' tábor depositumjainak nem rendeltetnek szekerek; minthogy ezeket a' várba mingyár ezen Capituláziónak még-készülése után még-jelenendő Császári tisztek vagy Commissáriusnak, tartozik az őrző sereg számba adni.

„5) Art. Az el vitethető betegeknek szekerek rendeltetnek; a' hátratmaradók a' Császári Komendérózónak egyenességére biztattatnak, és meggyógyulások után ezeknek is Frantzia országba való vitettetésekre, minden eszköz és batorság ki-szolgáltattatik. — *Fel.* Helybe-hagyatik, és ez a' dolog a' Császári tábor-gondolkodása módjának egyenességére biztattatik.

„6) Art. A' Cisalpinus, Romai, és Lengyel seregek, minden tekintetben, mint a' Frantziák ugy tartassanak, és traktáltassanak; a' Romai Fő- és Al-tisztek 's köz emberek, ha nékik tettetik szabadon hazájokba bocsátattassanak,

és mindennek ő közzülök, a' ki passust kívánád, adjanak nékiek. — *Fel.* Helybe-hagyatik, ki-vén az olyan helyekre vilzsa-menni kívánczókat, a' hól még Frantziák vagynak.

„7) *Art.* A' *Romai* Respublikának külömbkülömb vidékeiről vagy más Olofz helyekről ide *Perugiába*, akár fegyverrel akár a' nélkül szaladott személyek, hazájokba szabadon vilzsa botsáttassanak, és a' Frantzia seregeknek ide való jövedelek-ólta, akár mely politikai principumokat nyilatkoztattanak is ki, azokért meg ne tamadtassanak. — *Fel.* Ezeknek a' személyeknek a' 6-ik *Art.* szerént a' haza-menetelre szükséges passusok adattatnak, és ha othonn tsendesen viselik magokat, semmi módon nem bántattatnak; ez alá az *Artikulus* alá értetnek a' *Perugiai* lakosok is. —

„8) *Art.* Az örző-sereg, *Auftriai* késérő tsoport által vitetteffék-el Frantzia ország felé, és ez a' tsoport is egy *Auftriai* tiszttől vezérelteffék, 's-az útbann minden erőszak és meg-támadtatás ellen védelmeztéffék, és ha lehet mind végig ugyan azon-egy tiszt maradjon véle. — *Fel.* Helybe-hagyatik *Florenziáig*, a' hol az a' tiszt, a' ki *Perugiából* véle fog menni, más tiszt által tséreltetik fel. —

„9) *Art.* Ha valami kétségesség adná ezen *Capitulatzió*nak végre-hajtatásában magát elő, ez, az egyenesség' régulája szerént az örző-seregnek kedvezölög határoztassék-meg. — *Fel.* Helybe-hagyatik. —

10) *Art.* Ezen *Capitulatzió*ért az *Auftria* Orzágló-szék áll kezefféget. — *Fel.* Helybe-hagyatik. — „

„*Toldalek Artikulus.* — A' Frantzia *Adminisztratzió*hoz tartozó tisztek, rangjokhoz képeff a' Frantzia tisztekkel egy formálog traktáltassanak. — *Fel.* Helybe-hagyatik. —

„*Sagot*, Fél *Brigada* Fő. „*Schneider*, *Generál.*

Spanyol Ország.

A' *Marocói* Császári birodalomban a' múlt Május' közepe' tájján igen kemény ragadó nya-
vaja uralkodott, mely nem foká valóságos *pestis*-
nek lenni esmertetett, és oly sebességgel el-ter-
jedett, hogy az idegen Consulok *Tangert*, az ő
lakó-helyeket, a' Császár' engedelmével mind
oda hagyták, és egy szigetre futottak ál-
tal. Mi némü kegyetlenséget vitt légyen ezen
Császári birodalomban véghez ez a' *pestis*, meg
lehet tsak abból is eléggé itélni, hogy a' nagyobb
városok, mint *Fez*, *Mequinez*, és *Sale*, mint egész-
szen ki-holtak ugy tartathatnak, a' fő városban
tsak annyi ember maradott életben, hogy utol-
jára a' holtaknak a' föld-alá való el-dugására
sem lévén elég emberek, a' holt-testek temetetlen ma-
radtak a' házakban és utzákon. Azon főbb
emberek közzé, a' kik el nem futottak, és azért
a' mirigynek áldozatjaikká lettek, számlálják a'
Császár' *Sidi-Mahomet-Ben-Ottoman* nevü fő Mi-
nisterjét is.

„Ezen *pestises* környülállások között Jul.
21-dikénn evezett bé egy 21 *Linea* hajókból és
fok apróbb hajókból álló *Anglus* hajós-sereg
*Tetuan*hoz. — Erre az okra nézve már most
mind azok a' hajók, a' melyek a' *Mediterra-
neum* tengerenn járván, valamely *Spanyol* kikö-
tő-helybe bé evezni, vagy valamely *Spanyol*
parthoz közelíteni akarnak, előbb hiteknek le-
tétele által tartoznak vallást tenni a' felől, hogy
valamely *Anglus* hajóval valami közösülésék nem
volt e', vagy attól meg nem visitérozattak e'?
a' mely ha meg-történt, formális *contumatziának*
tartoznak magokat alája adni.

Batava Respublika.

Az ezen Országló széknél lévő Frantzia Követ Hágában, mihelyest az Anglus seregeknek a' Hollándiai partokra való ki szállásokat meg-értette volna, ilyen Jelentést adott által haladék nélkül a' külső dolgokra ügyelő Batavus Ministernek: — „

A' midőn két egyesült Hatalmasságok törekednek a' Bataviai Respublika' földjét el-foglalni, 's-az ő tengeri erejét és kereskedését semmi-vé tenni — a' midőn azok az ő eddig való állortzajokat le-vezzik, és a' Bataviai népet meghivják, hogy törvényes Fejedelme alá térjen vizsgálza — a' midőn az árulók, ezenn való örvendzéffeket ki-mutatni mérészelik — az én Országló-székem akkor választja ki ezen criticus szempillantatot, hogy általam ezen Bataviai Directoriumnak, a' néki nyilvánóságoson tett ígéreteket meg-ujjittassa, a' felől, hogy a' Frantzia Directorium mindent elő fog venni a' végre, hogy a' Bataviai Respublikának az ő ellenségei ellen győzedelmet szerezzen, és az ő függetlenségét meg-erüffitse. A' melyhez én (igy szoll a' Frantzia Követ) hozzá tehetem, Hazafi Minister! még azt is, hogy az én Országló-székem igen távól vagyon attól, hogy a' Batava Respublikát csak a' maga tulajdon erejére hagyja, és attól a' Frantzia seregeket vizsgálza hívja, hanem inkább éppen most küld ujj Batalionokat, hogy az Alku szerént, meg-kivántató tábort, ezen Respublika' földjénn telyes számra állítsa.“

Gondolják, hogy a' Frantzia Követnek ezen biztató Jelentése indította-fel a' Batavusok fő vezérét Doendels Generálift annak a' plánumnak követésére, a' melyenn el indúltanak lenni láttatik, 's a' mely plánum Brune Generáliftól adat-

tatott néki az ezíre, u. m: hogy a' *Belga* feregekkel vonnya vízfíza magát *Északi Hollandiá*-ból a' tartomány' belső része, és ott erejét öfz-fze-gyüjtvén, akkór támadja-meg az *Anglus* tá-bort.

A' napok' rendje szerént így folyt egymás-után, Aug 27 dikétől fogva, á' *Hollandiai* ten-ger-partoknál a' dolog: A' valóságos meg támod-tatása ezen partoknak az *Anglusoktól*, Aug. 27 di-kénn kezdődött. Már 26-dikban estve el kezdettek ugyan egy *Kykduinen* nevű falura ágyuzni: hanem egy valami 10 ezer emberekből álló fegyveres *Anglus* sereg, 27-dikben reggeli 4 orakor szállott-ki a' *Helderre* (a' tsutstsára *Északi Hollandiának*), a' hol igen véres tsata ment véghez, a' melyben szenvedett vesztését mind két Félnek, a' mult postánn említettük. —

Látván *Gen. Daendels* 28-dikban, hogy a' nevezett *Hollandiai* tsutsonn álló 3 ezer *Hollán-dus* katonák az *Anglusok'* nagy erejének ellent nem állhatnának, a' battériákban lévő ágyukat rész szerént a' tengerbe hányatta, rész szerént bé-szegeztette, és a' *Heldert* oda hagyta: melyet az *Anglusok*, kiknek mind több több erejek ér-kezett az alatt, a' *Hollandusoktól* el-hagyatott helyeket el foglalták.

Midőn látta a' *Texeli* kikötő-helyben lévő *Hol-landus* hajós sereg, hogy a' *Helder* az ellenség' kezére jutván, nem soká már majd a' *Texel* és *Helder* között lévő szoros tsatornánn is el-vágod-nék a' hajóknak útjok, a' kikötő-helyből hala-dék nélkül a' *Zuder-Zeere* bejebb vette magát, és a' szorosba néhány hajókat süjjesztett-le maga után, hogy az *Anglus* hajóknak sebess bé-vezé-se, azok által akadályoztassék. —

Aug. 29-kikénn *Amsterdámba* tette által Gen. *Daendels* a' maga hadi-izállását *Alkmaar*bol. —

Aug. 30-dikánn másod izben is meg-hivván az Anglusok a' *Hollandiai* hajós sereget a' maga fel-adására: a' *Hollandus* Matrozok ugy jelentették ki magokat, hogy ök segedelem és erő nélkül lévén, nem tsatázhatnak. Az ö Admirál-jok *Story* az után, a' Matrozoknak ezen ki-nyilatkoztatásokhoz képpeft felelt, *Mitchel*nek az Anglusok Admiráljának. Feleletjének ide ment-ki lummáson az értelme: — Ö, a' mi ötet illeti, a' sokkal nagyobb erő ellen is utolsó tsep-véréig védelmezné magát; hanem az *Orániai* párt, a' képpen tselektzik, mint azt attól vénni lehetett. — Azok, a' kik árulók, nem aka-nak tsatázni: né-ki tehát, a' hajókonn lévő még más kevés jó hazafiakkal együtt, nintsen egyéb hátra, hanem, hogy azt a' hajós sereget által adja, melyet tovább nem kommandérozhat. Viseljenek gondot ezen izempillantattól fogva ö rolla, és bátórságban való maradhatásáról, mint hadi-fogolyról, &c.

A' magát fel-adott *Hollandus* hajós sereg, két tsoportokban volt két helyenn. Az Admirál *Story* vezérlése alatt, 8 *Linea* hajók és 4 *Fregátok*, a' másik tsoportban pedig, 3 *Linea* hajók és 6 *Fregátok*, a' két tsoportban mind együtt, 29 kissebb nagyobb hadi hajók voltak.

Nagy Britannia.

A' két nevezetesebb környülállások a' 30-dik Aug. indúlt *Londoni* levelek lizerént ezen időben, ezek voltak ottan: — Egyik, az az öröm, hogy az Anglus *Minister*, a' Nemzeti nagy erőnek segedelme által, munkába vehette azt a' nagy plánumot, hogy *Frantzia* országra *Hollandiánn* keresztül, és így mintegy itthonnúl ütven, ez

által vissza fizette légyen elegendő mértékben azt a' m. llerkedése. Frantzia országnak, a' mely szentent ez Angliát, India által, Egyiptomonn keresztül, valami 4000 mértföld távolságnyira, még eddig minden háfzon nélkül háborgatta. — A' másik nagy és az Anglusokat egészfzen ki elégittő öröm a' volt, hogy a' Hoilándiába meg esett ki szállásnak hírével épen egyszersmind érkezett Londonba Napkeleti Indiából is a' hir, hogy *Tippo* Fejedelem másod izben is meg-verettetett légyen, maga meg ölettetett, két fiai fogságra estek, és a' győzedelmes Anglus lereg' kezére temérdek kints jutott.

Elegyes Levelek.

Harlemből Sept. 3-dikánn: — „

„A' Frantzia fő vezér Gen. *Brune*, tegnap éjjel fok Generálifokkal együtt, *Alkmaar* városába érkezett. A' Batavus tábor' fekvése még mind az, a' hova a' *Helderről* vízfőzta vontta volt magát, t. i. a' közepe pontja *Alkmaarnál* fekszik, a' honét egyik szárnya *Egmond* felé, a' másik pedig *Schermerhorn* és *Averhorn* felé, terjeszkedik-ki.

*Hagából, Sept. 3-dikánn: — „*Itt a' Directorium, így irt tegnap a' Törvényhozó Tanáts. hoz: — „

„Hazafi Directorok! A' Fő vezér Generál *Brune*, a' fő hadi szállásról azt írja hozzánk, hogy *Leydánn* való keresztül menetelekör egy level érkezett hozzá *Daendels* Generálistól, a' ki azt írja, hogy a' *Batavus* tábor' hadi szállásánn egy Anglus Generál vagyon Adjutánsfával együtt, a' ki a' Gen. *Abercrombie* izenetével pallust kér magának arra, hogy *Hégába* a' Directoriumhoz mehessen. A' Fő vezér *Brune*, maga el-sietett tegnap estvére *Alkmaar* felé, hogy meg-érthesse

mi legyen az Anglus Generál által hozatott izenet. “

Tudósítás.

Magyar Országból: — „

Méltoztatott ő Felsége kegyelmessen megengedni, hogy *Keszthely* városában a' múlt esztendőben kiváltképen a' M. Gróf Tólnay *Festetics György* Ur' költségein felállott Nemzeti Fő Oskola mellett a' következő Novembéri kezdetével nem tsak rajzoló közönséges Oskola, hanem a' nevezett M. Gróf Ur' helyben lévő Gazdaságbéli hasznos Oskolájára nézvé egy oly Tanító- is fel álltasson, a' ki a' Tanítói hivatalra menendő iffjakat az ezen hivatalt illető tudományokban oktassa, és ezen Iffjak a' gazdaságbéli tárgyakat is tanulják, 's ha szorgalmatosságoknak bizonyosságát adandják a' Pétsi Kézületbeli Cauditatusok' számára kegyelmessen kiszabott 200 fl. segítségben is részefüljenek. Ezen kegyelmes Rendelés a' végre adattatik az Érdemes Publicumnak tudtára, hogy az olly Atyák, kik gyermekeiket a' *Keszthelyi* Királyi Gymnastumban, és Nemzeti Fő Oskolában kívánják oktattatni, tudhassák, hogy ott a' majd nem elmúlhatatlanul minden emberre nézvé szükséges rajzolás' mesteriségét ingyen, a' Musikának pedig minden részeit tsekély hónapi fizetésére lehet tanulni. Végre azoknak, kik a' Nemzeti Oskoláknál Tanítói hivatalt kívánnak viselni, értékre adattatik, hogy ha itt' magokat erre a' hivatalra el készítik, és a' mellett az említett gazdaságbéli oskolában a' szükséges tudományokat egy egész, avagy fél esztendő alatt (a' mint kinek tetszeni fog) meg-tanulják, minél előbb, és mások előtt hivatalba léphetnek.

P. B.